

Från redaktionen

Så här i höstrusket erinrar vi oss med glädje sommarens kvinnobokmessa i Oslo. Den var strålande i alla bemärkelser – solen sken och kreativiteten flödade. "Alla" tycktes vara där: 500 förlag från 30 länder var representerade och i seminarierna deltog internationellt kända kvinnor som Mary Daly, Germaine Greer och Ellen Kuzwayo, "Sowetos moder". Utmärkande för denna mässa var den stora gruppen kvinnor från tredje världen, särskilt från Afrika och Asien.

Inte minst för oss svenskor var det en härlig känsla att uppleva att kvinnokulturen fortfarande är så expansiv och vital. I det svenska kulturklimatet är som bekant "kvinnoköret" ute, men uppenbarligen är detta en mycket provinsial uppfattning. Redan i våra nordiska grannländer tycks situationen för kvinnolitteraturen vara bättre och utanför Norden ligger hela, vida världen. . . (Mer om vad som hände på bokmässan kan ni läsa i Eva Borgströms artikel i Krönikan).

Tillbaka till Sverige och detta nummers mycket svenska tema – jämställdhetspolitiken. Det är nu snart 20 år sedan idén om "jämställdhet mellan könen" började figurera i debatten och politiken. Den nya kvinnorörelsens krav kom under 70-talet att tas upp av partier, organisationer, regering – och formuleras könsneutralt som jämställdhetspolitik. Jämställdhetsideologin blev också snabbt institutionaliserad: delegationer, kommittéer, lagar, förordningar, program, handlingsplaner och arbetsmarknadsavtal diskuterades och etablerades.

Men vad har då alla dessa åtgärder lett till? I vilken utsträckning har kvinnor och män dragit fördel av jämställdhetspolitiken? Har kanske männen rent av vunnit mer än kvinnorna? Vi vet att kvinnorna under denna tid fått ett större offentligt ansvar – deras närvaro på arbetsmarknaden och i politiken har ju ökat kraftigt – men att männen inte påtagit sig motsvarande ansvar för hemmet och privatsfären.

Frågan om vilka intressen som tillgodoses av jämställdhetspolitiken utgör ramen

för artiklarna den här gången. Vi tyckte det var dags att närmare skärskåda idéerna om jämställdhet och de jämställdhetspolitiska besluten och dess effekter. Vår utgångspunkt är att den offentliga politiken och maktapparaten ständigt måste bevakas och ifrågasättas – det är alltför lätt att invaggas i föreställningen att ”välfärdsstaten” är en god institution och att allt långsamt utvecklas till det bättre. . .

*

Frågan om välfärdsstatens förmåga att skapa jämlika levnadsvillkor för sina medborgare är det centrala problemet i en analys av den offentliga jämställdhetspolitiken, anser Maud Landby Eduards i artikeln ”Kön, stat och jämställdhetspolitik.” I sin undersökning av vad staten hittills gjort för kvinnorna finner hon bl a att kvinnor (i motsats till arbetare) ej betraktas som ett rättmätigt kollektiv i politiska sammanhang och att det därför inte finns någon politik som uttalat strävar efter en omfördelning av värden från män till kvinnor. Detta borde göra kvinnorna skeptiska mot staten och dess förmenta neutralitet, menar hon, och uppmanar kvinnorna till egen organisering och intressekamp.

Även Anita Dahlberg misstror i sin artikel statens förmåga och vilja att skapa rättvisa för kvinnorna. I ”Aktivt jämställdhetsarbete – frigörelse med förhinder” visar hon med exempel från kommunala arbetsplatser att jämställdhetskraven i stor utsträckning är ”retoriska” – de förblir till intet förpliktande formuleringar, dels därför att det inte finns tvångsmedel för att driva igenom dem och dels därför att det saknas materiellt grundade program som syftar till att verkligen förändra könsmaktsstrukturen på arbetsplatserna. Hon betonar vidare att den traditionella partsställningen på arbetsmarknaden inte svarar mot könsmotsättningarna i arbetslivet: facket förutsätts bevaka jämställdhetsfrågorna gentemot arbetsgivarna, men facket

har inte framträtt som en drivande kraft i dessa frågor.

Karin Widerberg, slutligen, diskuterar relationen mellan kvinnoforskningen och jämställdhetspolitiken. Hon hävdar att i och med att kapitalism och patriarkat utgör de generella ramarna för jämställdhetspolitiken så kommer denna att fokusera på det manligt organiserade lönearbetet. Reproduktionen kommer att framstå som en ”produktionsstörning” och kvinnorna som ”jämställdhetsproblemet”. Kvinnoforskningen däremot behandlar i allmänhet kvinnorna som subjekt och med ett ”underifrån-inifrån” perspektiv. Den betonar vidare skillnader mellan kvinnor och män, medan jämställdhetsideologin framhäver likheten.

Utanför temat presenterar vi i det här numret ”Det maskinsydd broderiet”, en artikel av Margaretha Fahlgren om 80-talets kvinnliga populärroman, där Shirley Conrans storsäljare *Lace* får representera genren. *Lace* skiljer sig från tidigare exempel på ”romance fiction” genom att inte primärt vara inriktad på kärlek utan i stället betona kvinnors aktivitet och yrkesmässiga framgång. Här har kvinnokampen haft ett positivt inflytande på en annars stereotyp, ”maskinsydd” roman, menar Fahlgren.

*

Nästa nummer av *KVT* kommer ut i december och behandlar nya reproduktionsteknologier. Första numret 1987 är ett ekonominummer och till det tar vi emot recensioner och annat material till Krönikan fram till jul. För 1987 har vi planerat ett nummer om aktuella kunskapsteoretiska problem inom kvinnoforskningen och ett nytt ”mosaiknummer”, alltså ett nummer med fristående artiklar. Inte minst till det senare numret är ni hjärtligt välkomna med artiklar – som vanligt är vi också mycket tack-samma för alla tips och synpunkter på vårt arbete.